

Хан Любов,
викладачка Комунального закладу
початкової спеціалізованої освіти
«Мистецька школа №5» (м.°Одеса)

ФОРМУВАННЯ ПЕРВИННИХ НАВИЧОК ГРИ НА ВІОЛОНЧЕЛІ

***Анотація.** У статті висвітлена роль педагога на початковому етапі навчання гри на віолончелі. Розкрито постановку, посадку і установку при грі на віолончелі. Наголошено на важливості врахування вікових і фізіологічних особливостей учня при опануванні музичним інструментом.*

***Ключові слова:** музичний інструмент, віолончель, початковий етап, фізіологічні особливості.*

На початковому етапі навчання гри на інструменті треба негайно включити учня музичної школи в життя класу. Він ще не володіє музичним інструментом, але слухає виконання інших на інструменті, отримує від педагога цікаву інформацію і роз'яснення, робить перші кроки на заняттях, які відвідує два рази на тиждень (1-1,5 години). У таких умовах учень на індивідуальних заняттях отримує ті знання, які йому будуть потрібні на початках навчання, коли опановуються основи гри. Він знайомиться з анатомією інструмента (назвою частин і смичка, їх призначенням у процесі гри) та можливостями налагодження інструментарію.

Дуже важливо зацікавити дитину в навчанні. Але чинник інтересу, вірніше культивування його в навчанні не можна розглядати за рахунок зниження вимогливості педагога. Формування інтересу учня до свого навчання немає відбуватися за рахунок заниження вимог до освітньої діяльності. Навпаки, в таких умовах педагог має право бути ще більш вимогливим і створити для учня максимально сприятливі умови навчання. Дбайливість педагога, прихильність і любов до учня ніколи і ні в якій мірі не повинні замінити вимогливості до учня. Дитина має усвідомлювати, що навчання є важкою і водночас творчою працею.

Формування технічного апарату при опануванні музичного інструмента має величезну роль. Педагоги-музиканти знають, що неправильно сформовані навички, засвоєні учнем на первинному етапі навчання, дуже важко виправити. Частіше за все такі уміння і навички виникають від того, що учневі пропонують важкі, непосильні завдання. Педагогічні помилки, які допускають недосвідчені педагоги, також спричиняють такі результати навчання учнів. Тому абсолютно необхідно дотримуватися послідовності, поступовості в зростанні труднощів при навчанні юних музикантів.

Особливо важливо дотримуватися наступності в ускладненні завдань в період первинного навчання гри на смичковому інструменті, коли учні починають опановувати складні навички постановки, звуковилучення, інтонації і основні прийоми техніки. Педагогу-віолончелісту необхідно ретельно продумати методику початкового навчання своїх учнів, домагаючись поступового переходу від менш простих до більш складних завдань, добираючи навчальний матеріал, доступний для учня з художньої та технічної точки зору.

Зовнішня форма гри (так звана «постановка») педагога не може бути абсолютно незмінним критерієм у вихованні в учня технічної бази гри. Постановка учня залежить від анатомо-фізіологічних особливостей конституції верхніх кінцівок. Форма гри (постановка) є лише зовнішнім наслідком всього процесу пристосування організму до гри, що протікає згідно «із законом» економії силі рухів. У цьому процесі різні, часто діаметрально-протилежні, типові особливості організації не можуть не позначитися на формі гри (постановці). Отже, постановка в її цілісному розумінні є лише формою, яка витікає з процесу пристосування організму, що правильно відбувається, раціонального засвоєння рухової функції, властивій смичково-струнній грі.

Постановка сучасного виконавця в цілому ряді фаз гри в чималій мірі специфічна і «штучна» і стимулюється тими вимогами, які диктує музичне мистецтво в області технічних прийомів виконавцю-струннику. Тому сучасне

розуміння «природної» гри зводиться до найбільш раціонального оволодіння різними технічними прийомами в цих, нерідко швидше штучних положеннях верхніх кінцівок організму що грає при мінімумі витрати сили з боку організму.

Всякий рух є вираженням волевиявлення і повинен бути свідомим, немлявим, енергійним.

У дитячих смичково-струнних класах вибір розміру смичка і віолончелі має важливе значення. Чистота інтонації іноді не може бути досягнута через непосильне пальцеве напруження у зв'язку з дуже великим грифом інструмента. Трапляється, що невдалий підбір розміру інструмента спричиняє сильне перенапруження відповідної маскулатури і призводить до свого роду професійного захворювання (розтягнення, неврози). Все це підтверджує величезну значущість відповідного вибору розміру інструмента і смичка, який залежить від фізичних даних учня (величина рук і пальців, здатність до розтягнення, довжина руки в цілому).

Можуть бути встановлені наступні норми:

- учні 7-8 років – 1/4 інструмента, Смичок;
- учні 8-12 років – 1/2 інструмента, цілий смичок;
- учні 13-15 років – 3/4 інструмента, цілий смичок;
- учні з 15 років – цілий інструмент, цілий смичок.

Ці норми можуть коригуватися, бо учні одного віку мають різні фізичні показники. Треба уникати дуже великих інструментів, довгих і важких смичків, які можуть утруднювати правильний розвиток первинних навичок учня.

Список використаних джерел

1. Іцзюнь Ван. Методичні засади інструментального навчання студентів з КНР в системі музично-педагогічної освіти України. Дисертація на здобуття наукового ступеня кандидата педагогічних наук. Київ, 2017 // URL:https://npu.edu.ua/images/file/vidil_aspirant/dicer/D_26.053.08/dis_Van_Inzyun.pdf

2. Музичний інструмент (віолончель). Програма для музичної школи, музичного відділення початкового спеціалізованого мистецького навчального закладу (школи естетичного виховання). Київ, 2016. // URL:https://www.google.com/url?q=https://lvivkultura.at.ua/programa/violonchel_29.01.17.pdf&sa=U&ved=2ahUKEwiR1NiaqrqFAxUJO_EDHepZCPsQFnoECBYQAO&usg=AOvVaw3miqEWWFPrbbPS8WE6fohR

Харагай Наталія,
викладачка Гадяцького фахового
коледжукультури і
мистецтв ім. І. П. Котляревського
(м. Гадяч)

АРТ-ТЕРАПІЯ У ВОЄННИЙ ЧАС

***Анотація.** Статтю присвячено висвітленню арт-терапії як ефективного інструменту стабілізації психологічного стану дітей у воєнний час. Схарактеризовано основні напрямки роботи з дітьми з використанням арт-терапії.*

***Ключові слова:** арт-терапія, воєнний час, образотворче мистецтво, декоративно-прикладне мистецтво, «емоційні гойдалки».*

Тема арт-терапії є досить популярною та досліджується багатьма психологами та викладачами мистецьких дисциплін. Узагальнення цих праць уможливило зробити висновок стосовно того, що даний напрямок є досить популярним та розвивався в багатьох країнах світу, зокрема і в Україні. Особливо популярним він став саме в час, коли наша країна бореться з агресією країни-сусіда.

Арт-терапія – інноваційний напрям роботи, який через мистецтво впливає на психічний стан особистості для досягнення нею цілісності, сприяє корекції порушень та подальшого розвитку людини.

У XX столітті мистецтво стали порівнювати з терапією, ґрунтуючись на результатах наукових досліджень. У Великобританії, де вперше і